

Novosti pri obveznem ugotavljanju displazije pri psih

<https://www.kmz.si/clanki/novosti-pri-obveznem-ugotavljanju-displazije-pri-psih/>

Prirojene napake okostja predstavljajo resen zdravstveni problem pasemskih psov, zaradi katerih so lahko živali tudi trajni invalidi. **Večina teh napak je dednih in se zato prenašajo tudi na potomce.** Zato se v vseh razvitih državah sveta pasemski psi pred pridobitvijo vzrejnega dovoljenja rentgensko slikajo zaradi ugotavljanja teh prirojelih napak. **Psi s hujšimi stopnjami displazije ne dobijo vzrejnega dovoljenja, da se prepreči širjenje bolezenskih napak v populaciji.**

V Sloveniji opravljamo slikanje kolčnih sklepov zaradi ugotavljanja kolčne displazije že preko 50 let. Pri tem smo dosegli že lepe uspehe, saj se je pogostnost displazije izredno zmanjšala, najhujših stopenj pa praktično nismo videli več. Podobno velja tudi za ugotavljanje displazije komolčnih in ramenskih sklepov pri nekaterih pasmah. Na žalost smo veterinarji in Kinološka zveza Slovenije v zadnjem času ugotovili ponovno izreden porast teh napak, pojavile pa so se zopet tudi najhujše stopnje. Pri tem smo ugotovili, da gre predvsem za pse slikane v tujini ali uvožene pse. **Tipične pasme,** pri katerih smo **ugotovili tako poslabšanje** so **bernski planšarski psi** in **nekateri molosi**. Ugotavljali smo tudi ponarejanje ocen.

Sistem ocenjevanja prirojelih napak okostja se je v Sloveniji z leti spreminjal in se prilagajal trenutnim željam Kinološke zveze ali celo posameznim pasemskim klubom. To je pripeljalo do tega, da so lahko podajali ocene kjerkoli in kdorkoli. **Zato sta vodstvo Kinološke zveze Slovenije in Veterinarska zbornica Slovenije sklenili, da se uvede v Sloveniji nov sistem ocenjevanja teh napak, s katerim se bo zagotovila predvsem strokovnost in doslednost na tem področju ter tako ponovno popravilo stanje in pogostnost teh napak pri psih v Sloveniji.** Vse to pa je seveda izredno pomembno za dobrobit naših psov.

V Sloveniji ocenjevanje poteka komisijsko, podobno kot v številnih evropskih državah. V ta namen sta **Kinološka zveza in Veterinarska zbornica sklenili pogodbo z veterinarskimi**

organizacijami, ki bodo lahko opravljale slikanje. Spisek je bil objavljen v reviji Kinolog in na spletnih straneh KZS. Te so bile izbrane po pregledu kvalitete rentgenskih slik in številnih pogojev, ki so obvezni za uporabo rentgenskega slikanja. Imeti morajo dovoljenje za opravljanje sevalne dejavnosti, dovoljenje za uporabo rentgenskega aparata, potrdila o opravljenem usposabljanju veterinarjev iz varstva pred ionizirajočimi sevanji, izpisek iz tekoče opravljene dozimetrije in potrdila o opravljenih zdravniških pregledih za delo z rentgenskim aparatom. **Slikanja za ugotavljanje displazije sklepov opravlja tudi naša Klinika za male živali Veterinarske fakultete v Ljubljani. Obenem vršimo tudi obvezno testiranje krvi za ugotavljanje DNK profila živali.**

Lastniki psov bodo pse pripeljali na katerokoli teh organizacij, kjer bodo opravili slikanje, po točno določenem operativnem postopku. Pred slikanjem se izpolni IZJAVA veterinarja in lastnika (priložena), ter odvzame kri za določanje DNK profila. Veterinarji, ki se ne bodo držali tega postopka bodo izgubili licenco. Pomembno za lastnike je, da morajo biti psi dovolj stari (minimalno 1 leto za večino pasem), da morajo biti označeni z mikročipom in da s seboj prinesejo originalni rodovnik, po katerem se preverja identiteto psa. Pse se pripelje tudi na tešče. Lastnik bo vse stroške poravnal ob samem slikanju, rodovnik s posnetki pa bo veterinar posredoval na Veterinarsko zbornico v ocenitev, kri za določanje DNK profila pa v enega izmed trenutno dveh odobrenih organizacij s strani KZS. **Veterinarji morajo obvezno poslati vse slike, ki so bile opravljene za vzrejni pregled in ne smejo podajati nobenih ocen.**

Veterinarska zbornica je izmed veterinarjev v Sloveniji izbrala veterinarje, ki bodo v komisiji za podajanje ocen in ki so strokovnjaki na tem področju. Pri komisijskem ocenjevanju slik so prisotni vedno najmanj trije veterinarji. Rodovnik z vpisanimi ocenami ter pismeni izvid bo dobil lastnik s priporočeno pošto na naslov, ki bo naveden v rodovniku. Kopijo izvida se pošlje tudi v evidenco Kinološki zvezi Slovenije. Ena kopija se prav tako hrani na Veterinarski zbornici. Komisija se bo sestajala po potrebi, predvsem glede na vzrejne preglede, najmanj pa enkrat mesečno.

V primeru pritožbe, mora le to lastnik psa poslati v 15 dneh po prejemu izvida s priporočeno pošto na Veterinarsko zbornico Slovenije Cesta 24. junija 25, 1231 Ljubljana. Ta bo določila drugo, najmanj štiričlansko komisijo, katere odločitev je dokončna v Sloveniji. Če je pri tem ocena enaka ali slabša od prvotne krije stroške lastnik, če je ocena boljša krije stroške zbornica. V kolikor se stranka ne strinja tudi z oceno pritožbene komisije lahko v roku 15 dni zahteva ponovno oceno na Veterinarski fakulteti na Dunaju. V tem primeru vse stroške krije lastnik.

V upanju na tem boljše ocene in čim manj displazije,
[Prof. dr. Bojan Zorko](#), Veterinarska fakulteta Ljubljana

[Izjava veterinarja in lastnika pred ocenjevanjem displazije.](#)